

Кравець Самійло,

викладач спеціальних дисциплін,

Відокремлений структурний підрозділ

«Київський фаховий коледж комп'ютерних технологій та економіки

ДНП ДУ «КАІ»,

м. Київ, Україна

samuilkravec@gmail.com

Анпілогова Вікторія,

провідний інженер,

Комунальне підприємство «Головний інформаційно-обчислювальний центр»,

м. Київ, Україна

immapouser@gmail.com

Морозова Наталія,

кандидат державного управління, заступник директора

департаменту – начальник управління,

Державна служба статистики України,

м. Київ, Україна

namo-72@ukr.net

Морозова Ярослава,

студентка 2 курсу,

Київський фаховий коледж зв'язку,

м. Київ, Україна

ywashwa.w@gmail.com

БЕЗПЕЧНА ОСВІТА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ТА ЇЇ ПРОБЛЕМИ

Анотація. Дана стаття присвячена безпеці освіти під час воєнного стану та проблемам, що виникають при цьому.

Ключові слова: комп'ютерні системи, охорона праці, викладання, воєнний стан.

Annotation. *This article is devoted to the security of education during martial law and the problems that arise in this regard.*

Key words: *computer systems, occupational safety, teaching, martial law.*

Вступ. Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Охорона праці покликана під час навчального процесу стежити за дотриманням правил безпеки та санітарних норм, а в наш час, коли в нас йде війна стає ще більш актуальною, бо збереження здоров'я викладачів і студентів набирає особливої ваги. Дотримання усіх приписів і норм допоможе нам бути здоровими, а значить буде здоровим весь український народ. Цим самим ми допоможемо усі державним органам у боротьбі з усіма негараздами. Викладачі повинні бути в авангарді усіх цих дій. Бо вчитель в усі часи був вихователем нації, а тим більше в часи такої страшної повномасштабної війни.

Аналіз досліджень і публікацій. На основі аналізу закону про охорону праці [1] та інструктивних документів [3 - 5], закону про освіту [2], що стосуються теми дослідження, зазначимо, що проблема зводиться, в основному, до теми охорони праці взагалі і в умовах неприкритої повномасштабної агресії дуже небезпечного і страшного ворога, зокрема.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У нашому дослідженні ми розглядаємо охорону праці взагалі і в умовах війни. Цим прстим способом ми трохи пропагуємо політику держави щодо охорони праці та ще й під час війни.

Мета та задачі дослідження. Метою даного дослідження є обрання охорони праці для демонстрації її можливостей і недоліків та наукової оцінки ефективності охорони праці як такої і, зокрема, в умовах нестандартних, таких, як війна і при цьому не загубити людського життя.

Виклад основного матеріалу дослідження. Користувачі комп'ютерних систем повинні слідкувати за тим, відеотермінали комп'ютерних систем,

периферійні пристрої комп'ютерних систем та устаткування для обслуговування, ремонту та налагодження комп'ютерних систем були справними і випробуваними відповідно до чинних нормативних документів .

Згідно цих правил щоденно перед початком роботи необхідно проводити очищення екрану відеотерміналу від пилу та іншого бруду. Після закінчення занять і навчання відеотермінал та вся комп'ютерна симтема повинна бути відключена від електричної мережі. А якщо під час навчання виникає аварійна ситуація, то від електричної мережі негайно відключати всі пристрої. На робочому місці не можна допускати такі дії:

- виконання та обслуговування та ремонту;
- налагодження комп'ютерних систем безпосередньо на робочому місці користувача комп'ютерної системи;
- зберігання біля відеотерміналу та комп'ютерних систем паперу, дискет, інших носіїв інформації, запасних блоків, деталей тощо, якщо вони не використовуються для поточної роботи;
- відключення захисних пристроїв, самочинне проведення змін у конструкції та складі комп'ютерних систем, устаткування або їх технічне налагодження;
- робота з відеотерміналами, в яких під час роботи з'являються нехарактерні сигнали, нестабільне зображення на екрані тощо;
- праця на матричному принтері зі знятою(трохи піднятою) верхньою кришкою.

Потрібно також боротися проти шуму. Для цього слід використовувати звукопоглинаючі та звукоізоляційні засоби та матеріали, раціональне планування приміщень, та зниження рівнів шуму в його джерелі його утворення (застосовується, як правило, в процесі проектування).

Не слід забувати і протипожежну безпеку і виконувати всі її правила і приписи для того, щоб не було пожеж і не гинули люди та не було пошкоджене майно [3].

Комп'ютерні системи та всі периферійні пристрої не повинні бути розташовані в прибудовах та підвалах.

Зараз, коли у нас повномасштабна війна і ракетні та дронів атаки по наших містах, які відбуваються щодня, виконувати треба все про що було сказано вище і, крім цього, всі вимоги, що стосуються правил і приписів воєнного стану [5].

Освіта, у нас перейшла на дистанційне, або змішане навчання ще з часів ковіду і продовжує функціонувати і під час війни. Тому проблеми безпеки нікуди не зникли, особливо під час неперервних обстрілів та нескінченних повітряних тривог.

Як викладачі повинні здійснювати заходи охорони праці? Як ми зможемо допомогти здобувачам освіти і самим собі, щоб освітній процес був безпечним? Шлях тільки один, треба виконувати всі правила і приписи воєнного стану при проведенні навчального процесу. Викладачі повинні у межах своїх повноважень проводити роз'яснювальну роботу, спрямовану на збереження здоров'я і життя як конкретної людини, так і всього народу. Тільки таким чином і залученням всіх небайдужих людей до здійснення заходів з охорони праці ми допоможемо один одному зберегти своє здоров'я і життя.

У такий спосіб ми зможемо допомогти собі і всім людям нашої прекрасної країни. Авторитет вихователя, вчителя, викладача, професора серед здобувачів освіти і, взагалі, серед населення дуже високий. Тому ми повинні його використовувати на повну, бо коли ми, працівники освіти, не будемо проводити цю роз'яснювальну роботу щоденно, то ця страшна війна буде йти довше.

Отже, виконання всіх правил і приписів з охорони праці допоможе нам усім безпечно проводити навчальний процес взагалі і в умовах воєнного стану, зокрема.

Висновки. Таким чином, ми можемо бачити, що виконання правил з охорони праці веде до безпечного навчального процесу. А в умовах війни виконання загальних правил і приписів воєнного стану тільки підсилює безпеку навчального процесу.

Тому в процесі роз'яснювальної роботи акцент треба робити саме на тому, що треба виконувати правила з охорони праці й протипожежної безпеки. Також необхідно виконувати всі заходи для збереження життя і здоров'я, особливо під час тривоги і дуже сильних морозів. Це в комплексі з іншими засобами допоможе уникнути аварійних ситуацій і безпечно проводити навчальний процес. У формуванні мотивації до цього повинна брати активну участь держава і розробляти відповідну політику. А викладачі повинні всіляко сприяти заходам з охорони праці, безпеки та здорового способу життя. Тільки спільними зусиллями ми зможемо забезпечити безпечний навчальний процес і своєю повсякденною важкою працею наблизити таку жадану і вистраждану всіма нами перемогу, яка поставить крапку у цій страшній війні.

Список використаних джерел

1. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII (з останніми змінами, внесеними згідно із Законом [№ 4574-IX від 21.08.2025](#) р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення: 19.02.2026).
2. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII (з останніми змінами, внесеними згідно із Законом [№ 4695-IX від 03.12.2025](#)). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 19.02.2026).
3. Правила пожежної безпеки в Україні: Затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15#Text> (дата звернення: 19.02.2026).
4. Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин»: Затверджено Постановою головного санітарного лікаря України від 19 грудня 1998 р. (скасування від 08.04.2025, підстава - 317-2025-р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0007282-98#Text> (дата звернення: 19.02.2026).

5. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. Указ затверджено Законом № 2102-IX від 24.02.2022 р. (з останніми змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 342/2026 від 27.04.2026 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022/conv> (дата звернення: 19.02.2026).